

T.C
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
RET KARARI

ŞİKAYET NO :04.2013/119

KARAR NO :2013/32

ŞİKÂYETÇİNİN ADI : .../....
SOYADI, ADRESİ

ANKARA

ŞİKÂYET EDİLEN İDARE : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
VE ADRESİ Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Sigortalı Emeklilik Daire Başkanlığı
Mithatpaşa Cd. No:7 Sıhhiye ANKARA

ŞİKAYET KONUSU : 1994 yılında SSK'dan emekli olduğu, daha sonra emekliliğini durdurduğu ve 17/10/2007 tarihinde ikinci tahsis talebinde bulunduğu, kanun koyucu tarafından 23/10/2007 tarihinde emeklilik işlemleri ile ilgili 506 sayılı yasanın 63 üncü maddesinin değiştirildiği, 63 üncü maddenin değiştirilmeden önceki şekline göre emeklilik talep ettiği halde kendisine, "ödemenin takip eden ayda yapılacağı" gerekçesiyle 63 üncü maddenin değiştirilmiş hükümlerine göre emekli aylığı bağlanmasını talep etmekte ve 2000 yılından önce emekli olan kişilere uygulanan intibak yasasından yararlandırılmadığı belirtmektedir.

ŞİKÂYET BAŞVURU : 05/04/2013
TARİHİ

KARAR TARİHİ : 04/10/2013

USÛL

I-ŞİKAYET BAŞVURU SÜRECİ

1. Yukarıda açık kimliği yazılı şikayetçinin Kuruma müracaatı üzerine yapılan inceleme ve araştırma sonucu, ilgili Kamu Denetçisinin 04.2013/119 numaralı şikayet dosyası üzerinden Kamu Başdenetçisine sunduğu 04.2013/931 numaralı öneride, 28/03/2013 tarihli ve 28601 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi uyarınca kabul edilerek ilgili idareye tavsiyede bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

II-ÖN İNCELEME SÜRECİ

2. Yapılan ön inceleme neticesinde şikâyet dosyasının Kamu Başdenetçisine sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I-ŞİKAYETİN KONUSU, HUKUKİ SEBEPLER VE İSTEMİN ÖZETİ

A. Şikâyetin Konusu

3. .../.... tarafından yapılan şikâyet başvurusunda;

a) 1994 yılında SSK'dan emekli olduğu, daha sonra emekliliğini durdurduğu ve 17/10/2007 tarihinde ikinci tahsis talebinde bulunduğu, kanun koyucu tarafından 23/10/2007 tarihinde emeklilik işlemleri ile ilgili 506 sayılı yasanın 63 üncü maddesinin değiştirildiği, 63 üncü maddenin değiştirilmeden önceki şekline göre emeklilik talep ettiği halde kendisine, "ödemelerin takip eden ayda yapılacağı" gerekçesiyle 63 üncü maddenin değiştirilmiş hükümlerine göre emekli aylığı bağlanması hususu ve

b) 2000 yılından önce emekli olan kişilere uygulanan intibak yasasından yararlandırılmadığı hususu, şikâyetin konusunu oluşturmaktadır.

B. Hukuki Sebepler

4. 17/07/1964 tarihli 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu

5. 16/10/2017 tarihli 5698 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf Ve Sanatkarlar Ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu İle Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

6. 01/03/2012 tarihli 6283 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

C. İstemın Özeti

7. Şikayetçi .../.... başvurusunda özetle, "1994 yılında SSK'dan emekli olduğunu, daha sonraki bir tarihte emekliliğini durdurduğunu, tekrar 17/10/2007 tarihinde maaş bağlanmasını talep ettiğini, 23/10/2007 tarihinde 506 sayılı kanunun 63 üncü maddesinin değiştirilmiş şeklinin yürürlüğe girdiğini, ilgili maddenin değiştirilmesinden önce emeklilik istediği halde değiştirilmiş hükmün kendisine uygulanarak maaş hesaplandığını, kendisinin değiştirilmeden önceki sisteme göre maaş bağlanmasının istediğini, ayrıca 2000 yılından önce emekli olan kişilere uygulanan intibak yasasından yararlandırılmadığını" belirterek mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

I. ŞİKÂYET KONUSU OLAYLAR

A.Dosyadaki Bilgi ve Belgelerin Özeti

8. Şikâyet dosyası içeriğinde yer alan;

a) Şikâyet dilekçesi,

b) Şikâyetçinin Sigortalı Emeklilik Daire Başkanlığı'na yazdığı 14/01/2013 tarihli dilekçe,

c) Sigortalı Emeklilik Daire Başkanlığı'nın 25/02/2013 tarihli cevabi yazısı,

d) Sigortalı Emeklilik Daire Başkanlığı'nın 21/03/2013 tarihli cevabi yazısı, İncelenmiştir.

B.Olaylar

Gerek şikâyetçi tarafından şikâyet başvurusuna ekli belgeler gerekse ilgili idare tarafından Kurumumuza iletilen belgeler incelendiğinde;

9. Şikâyetçi .../....'nın, 14/07/1994 yılında emekli olduğu, 01/01/2005 tarihinde tekrar tüm sigorta kollarına tabi olarak çalışmaya başladığı ve aylığını kestirdiği, 17/10/2007 tarihinde tekrar aylık bağlanması talebinde bulunduğu, bu talebine istinaden 15/11/2007 tarihinden itibaren yeniden aylık bağlandığı anlaşılmıştır.

III-ŞİKAYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

10. Konu kapsamında;

a) 17/07/1964 tarihli 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu

b) 16/10/2017 tarihli 5698 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf Ve Sanatkarlar Ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu İle Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

c) 01/03/2012 tarihli 6283 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Tetkik edilmiştir.

IV-ŞİKAYET KONUSUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

Şikâyet dosyası kapsamında

11. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin E:2003/176 K:2003/4985,

12. Anayasa Mahkemesi'nin E:2001/392 K:2003/60,

13. Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun E:1988/5 K:1989/3,

14. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin E:2010/16957 K:2010/22261,

15. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin E:2010/13093 K:2011/192,

16. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin E:2010/17270 K:2011/193,

17. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin E:2010/17022 K:2011/165,
Sayılı kararları tetkik edilmiştir.

V.İNCELEME, ARAŞTIRMA VE SONUÇ

A. Şikâyetçinin İddiaları

18. Şikayetçi .../.... başvurusunda özetle, *“1994 yılında SSK'dan emekli olduğunu, daha sonraki bir tarihte emekliliğini durdurduğunu, tekrar 17/10/2007 tarihinde maaş bağlanmasını talep ettiğini, 23/10/2007 tarihinde 506 sayılı kanunun 63 üncü maddesinin değiştirilmiş şekli yürürlüğe girdiğini, ilgili maddenin değiştirilmeden evvel emeklilik istediği halde değiştirilmiş hükmün kendisine uygulanarak maaş hesaplandığını, kendisinin değiştirilmeden evvel ki sisteme göre maaş bağlanmasının istediğini, ayrıca 2000 yılından önce emekli olan kişilere uygulanan intibak yasasından yararlandırılmadığını”* iddia etmektedir.

B. İlgili İdarenin Bilgi, Belge ve Görüşleri

19. Konu kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne 11/07/2013 tarihli 2720 sayılı yazı yazılarak gerekli bilgi ve belgeler talep edilmiştir.

20. Bahse konu yazılarımıza istinaden Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Yunus Emre Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğünce 20/09/2013 tarihli 2101784640 sayılı yazı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca 30/09/2013 tarihli 1784640 sayılı yazı ve Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Yunus Emre Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğünce 01/10/2013 tarihli 3603913 sayılı yazı iletilmiştir.

21. Gelen Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Yunus Emre Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğünce 20/09/2013 tarihli 2101784640 sayılı cevabi yazıda özetle *“01/03/2012 Tarihli 6283 Sayılı ‘Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’ ile 5510 Sayılı Kanuna geçici 39 uncu madde eklendiği, ilgili kanun değişikliği ile yaşlılık aylığı alanlar yönünden, son tahsis talep tarihi özel sektörden emekli olanlar için 31/12/1999, kamu sektöründen emekli olanlar için 14/01/2000 tarihinden önce olanların yaşlılık aylıkları bu madde kapsamında yeniden hesaplandığı, 14/07/1994 tarihli başvurusu ile 15/07/1994 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı bağlandığı, 01/01/2005 tarihi itibari ile çalışmaya başlamasından dolayı aylığının kesildiği, 17/10/2007 tarihinde işten ayrılarak tahsis talebinde bulunması üzerine aylığın 15/11/2007 itibari ile ilgili kanun hükümlerine göre hesaplanarak yeniden bağlandığı anlaşılmıştır. ”*şeklindedir.

22. Gelen Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca 30/09/2013 tarihli 1784640 sayılı cevabi yazıda özetle *“Emekli aylıklarının intibakı, aylıkların genel düzeyinin artırılmasından ziyade çalışma hayatı boyunca çalışma ve prim ödeme koşullarını eşit düzeyde gerçekleştiren aynı yaşta emekli olan, fakat*

emekli oldukları tarihin farklı olması nedeniyle aylık hesaplama yöntemlerindeki değişiklik sebebiyle farklılaşan emekli aylıklarının eşitlenmesi olarak değerlendirilmektedir. İntibak taleplerinin temelinde, çalışma süreleri ve kazançları aynı olan sigortalılara eşit aylık miktarının ödenmesi yatmakta ise de aylık bağlama sistemlerinde yıllar itibariyle değişiklikler yapılmakla birlikte sigortalılara, emekli olmaya karar verdikleri tarihte mevcut koşullarıyla yürürlükte bulunan emeklilik sistemi kurallarına göre aylık bağlanmıştır. Aylık bağlama usullerinin belirli dönemlerde değişmesi nedeniyle aylıklar arasında farklılıkların bulunması bu anlamda kaçınılmaz bir durumdur. (...) Diğer taraftan, 2000 yılından önce çalışması bulunup, 2000 yılından sonra tahsis talebinde bulunan sigortalılara gösterge ve 4447 sayılı Kanunla gelen sistemin birleşmesinden ortaya çıkan karma sistemde aylık hesaplanmaktadır. Buna göre; sigortalının 01/01/2000 tarihinden önceki hizmetleri eski hükümlere göre değerlendirilerek bu döneme ilişkin prim ödeme gün sayısı toplam prim ödeme gün sayısına oranı üzerinden kısmi aylığı hesaplanmakta, hesaplanan bu kısmi aylığa tahsis talep tarihinin bulunduğu yılın Ocak aya kadar yıllık TÜFE ve GH oranları uygulanarak güncellenmektedir. 01/01/2000 tarihinden sonraki hizmetlere ilişkin primler de aylık bağlama tarihine kadar TÜFE ve GH ile güncellenerek yeni hükümlere göre kısmi aylık hesaplanmakta, bu kısmi aylıklar tahsis talep tarihinin bulunduğu yılın Ocak ayı itibariyle birleştirilerek aylık tutarı bulunmakta ve aylık başlangıç tarihine kadar aylık TÜFE artış oranları ve oransal aylık artışları uygulanarak bağlanacak aylık tespit edilmektedir. (...) Buna göre, 17.10.2007 tarihli tahsis talebine istinaden aylık bağlandığı anlaşılmış olup, kamuoyunda “emekli aylıklarının intibakı” olarak değerlendirilen ve 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 39 uncu madde ile 2000 yılı Ocak ayından önce gösterge sistemine göre bağlanan yaşlılık, malullük ve ölüm aylıklarının yeniden hesaplanmasına ilişkin düzenleme yapıldığı, 2000 yılından sonra emekli olanlara ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığından yapılacak işlem bulunmamaktadır.” şeklindedir.

23. Gelen Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Yunus Emre Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğüne 01/10/2013 tarihli 3603913 sayılı cevabi yazıda özetle “Kurumumuzdan 2101784640 tahsis numaralı .../...’na 17/10/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 506 sayılı kanunun 63 üncü maddesine göre aylığı yeniden hesaplanıp bağlanmıştır. 23/10/2007 tarihinden önce talebi mevcut olduğundan 63 üncü madde uygulaması bu tarihten önceki uygulamaya göre maaş bağlanmıştır.” şeklinde tespit ve görüşlerinin bildirildiği anlaşılmaktadır.

V-HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Hukuka Uygunluk Denetimi Yönünden

1. Şikâyetçinin Talebiyle Durdurulan Yaşlılık Aylığının Yine Şikâyetçinin Talebine İstinaden Yeniden Bağlanması

24. Şikayete konu hususlardan ilki olan ve şikayetçi .../....' nun talebiyle durdurulan yaşlılık aylığının, yine .../....' nun talebine istinaden yeniden ve zam yapılmadan aynen bağlanması hususu ile ilgili olarak yapılan mevzuat araştırmasında;

25. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun “*Yaşlılık Aylığı Alanların Yeniden Çalışmaları*” başlıklı 63 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının “ (...) *Bu sigortalılar için yazılı talep tarihlerine göre yeniden yaşlılık aylığı hesaplanır ve bu aylık, önceden bağlanan yaşlılık aylığından fazla ise, hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır. Hesaplanan yeni aylığın eski aylıktan düşük olması halinde, eski aylık esas alınır. Ancak, aylığı kesildikten sonra geçen prim ödeme gün sayıları bu Kanunun 61 inci maddesine göre aylık bağlama oranının tespitinde değerlendirilir.*” hükmünü haiz iken;

26. 5698 sayılı “Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu İle Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile bu fıkra hükmünün “(...) *Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılan artışlar uygulanarak ikinci fıkrada belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmî aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmî aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı toplamı üzerinden, 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.*” şeklinde düzenlendiği görülmüştür. İlgili kanun 16/10/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edilmiş olup 23/10/2007 tarih ve 26679 sayılı Resmi Gazete ’de neşredilip yine ilgili kanunun 5 inci maddesine göre yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

27. Bu noktada, Anayasa Mahkemesi’nin E: 2001/392 K: 2003/60, Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu’nun E: 1988/5 K: 1989/3 ve Yargıtay 3. Hukuk Dairesi’nin E. 2010/16957 K. 2010/22261 sayılı kararlarında vurgulanan ve yürürlüğe giren yeni kuralın yürürlük tarihinden önceki dönemde hukuki sonuçlar doğurmasını yasaklayan ve kuralın ancak yürürlüğe girdikten sonra uygulanmasını emreden ve hukukun genel prensiplerinden olan “*Kanunların Geriye Yürümezliği İlkesi*” gereğince konu tahlil edildiğinde;

28. Yukarıda bahsi geçen mevzuat değişikliğinin 16/10/2007 tarihinde kabul edildiği ve yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğinin hüküm altına alındığı, bunun ardından 23/10/2007 tarihli 26679 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe girdiği anlaşılmaktadır.

29. Diğer taraftan şikayetçi .../.... ’nun 01/01/2005 tarihli talebiyle yaşlılık aylığının durdurulmasının ardından 17/10/2007 tarihindeki dilekçesi ile emekli

aylığının 506 sayılı Kanunun ilgili maddeleri gereğince yeniden bağlanmasının talep edildiği görülmektedir.

30. Bu kapsamda tetkik edilen Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin E:2003/176 K:2003/4985 sayılı kararında yer alan “... sigortalının talep tarihi itibariyle yürürlükte bulunan yasa hükümleri uygulanarak yaşlılık aylığı bağlanması gerekir” şeklinde hüküm kurulduğu da dikkate alındığında şikayetçi .../.... ’nun 17/10/2007 tarihli tahsis talebine istinaden, 23/10/2007 tarihinde yürürlüğe giren yasa hükmünün uygulanması olanağı bulunmamaktadır. Zaten ilgili idarede 01/10/2013 tarihli 360..... sayılı yazısında da 23/10/2007 tarihinde yürürlüğe giren 506 sayılı kanunun 63 üncü maddesini uygulamadıklarını, değişmezden evvel ki hükmü uyguladıklarını belirtmektedir.

2. İntibak Yasasından Faydalanamaması

31. Söz konusu şikâyet başvurusuna konu olan yaşlılık aylığından yararlanma şartları, ilgili mevzuat hükümlerinde düzenlenmiş olup bu yardımdan yararlanmak için özetle yaş, sigortalılık süresi ve prim ödemeye ilişkin sürelerin kanunda belirtildiği şekliyle sağlanması zorunludur.

32. Diğer taraftan yukarıda bahsi geçen şartların sağlanmasının ardından sigortalıya yaşlılık aylığı bağlanmakta ise de ödenen prim miktarları, prim ödeme gün sayıları gibi unsurlar, yaşlılık aylığı bağlanmasının talep edildiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre farklılaşmaktadır. Bundan dolayı da yaşlılık aylığı her sigortalı için aynı olmamaktadır.

33. Bununla birlikte Kamu Denetçiliği Kurumunun şikayet başvurularını kabul etmeye başladığı 29/03/2013 tarihinden itibaren “intibak yasasından faydalanamama ve emekli aylıkları arasındaki farklılıklar” konulu şikayet başvuruları ile ilgili olarak Denetçiliğimizce 30/09/2013 tarihli 04.2013.906 sayılı Tavsiye Kararı verilmiştir.

34. Bahsi geçen Tavsiye Kararında da belirtildiği üzere zaman içerisinde sosyal güvenlik mevzuatında sıkça değişiklik olması nedeniyle farklı aylık bağlama sistemlerinden kaynaklanan bir takım mağduriyetlerin olduğu, nimet/külfet dengesinin tam olarak sağlanamadığı bu nedenle aynı külfete katlanan sigortalıların bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumlarının farklı olması nedeniyle aynı nimetin elde edilemediği, aynı statüdeki emeklilere farklı aylıklar bağlandığı, aylıkların bağlanmasında gelişme hızı endekslerinin dikkate alınmadığından bahisle, aynı süreyle ve eşit seviyede maaşla çalışanlara eşit emekli aylığının verilmesi veya uzun süreli çalışan ve yüksek prim ödeyene daha yüksek maaş ödenmesi yönündeki talep ve şikâyetlerin, farklı zaman ve zeminlerde sıkça dile getirilmektedir.

35. İlgili idarenin cevabi yazılarında; intibak taleplerinin temelinde, çalışma süreleri ve kazançları aynı olan sigortalılara eşit aylık miktarının ödenmesi

yatmakta ise de aylık bağlama sistemlerinde yıllar itibariyle değişiklikler yapılmakla birlikte sigortalılara, emekli olmaya karar verdikleri tarihte mevcut koşullarıyla yürürlükte bulunan emeklilik sistemi kurallarına göre aylık bağlandığı, aylık bağlama usullerinin belirli dönemlerde değişmesi nedeniyle aylıklar arasında farklılıkların bulunmasının bu anlamda kaçınılmaz bir durum olduğu belirtilmektedir. Oysa ki, emekli aylıklarının intibakının, “aylıkların genel düzeyinin artırılmasından ziyade, çalışma hayatı boyunca çalışma ve prim ödeme koşullarını eşit düzeyde gerçekleştiren, aynı yaşta emekli olan, fakat emekli oldukları tarihin farklı olmasından dolayı aylık hesaplama yöntemlerindeki değişiklik sebebiyle farklılaşan emekli aylıklarının eşitlenmesi” olarak değerlendirildiği bildirilmektedir.

36. Bahse konu cevabi yazılarda bu nedenlerden dolayı, 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi (SSK) kapsamında bağlanan aylıkların hesaplanmasına ilişkin en köklü değişikliğin 2000 yılında 4447 sayılı Kanunla yapıldığı, 2000 yılına kadar uygulanan, katsayı esasına dayanan gösterge sistemi terk edilerek, sigortalıların bütün çalışma hayatı boyunca ödediği primlerin dikkate alındığı ve kazançların TÜFE (Her yılın Aralık ayma göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı) ve GH'nın (sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hâsıla gelişme hızı) % 100'ü ile güncellendiği bir sisteme geçildiği belirtilmektedir.

37. Diğer taraftan, 2000 yılından önce çalışması bulunup, 2000 yılından sonra tahsis talebinde bulunan sigortalılara gösterge ve 4447 sayılı Kanunla gelen sistemin birleşmesinden ortaya çıkan karma sistemde aylık hesaplandığı, buna göre; sigortalının 01/01/2000 tarihinden önceki hizmetleri eski hükümlere göre değerlendirilerek bu döneme ilişkin prim ödeme gün sayısı toplam prim ödeme gün sayısına oranı üzerinden kısmi aylığı hesaplandığı, hesaplanan bu kısmi aylığa tahsis talep tarihinin bulunduğu yılın Ocak ayına kadar yıllık TÜFE ve GH oranları uygulanarak güncellendiği, 01/01/2000 tarihinden sonraki hizmetlere ilişkin primlerin de aylık bağlama tarihine kadar TÜFE ve GH ile güncellenerek yeni hükümlere göre kısmi aylık hesaplandığı, bu kısmi aylıkların tahsis talep tarihinin bulunduğu yılın Ocak ayı itibariyle birleştirilerek aylık tutarın bulunduğu ve aylık başlangıç tarihine kadar aylık TÜFE artış oranları ve oransal aylık artışları uygulanarak bağlanacak aylığın tespit edildiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, 2000 yılı sonrasında 4447 sayılı Kanuna göre getirilen sistemde, 2000 öncesi çalışmalara ait gösterge sistemine göre hesaplanan kısmi aylık ile 2000 sonrası ödenen primler aylık bağlama tarihine kadar TÜFE ve GH'nin %100'ü ile güncellenmekte iken, 2000 öncesi bağlanan aylıkların ise sadece aylık artışlarıyla artırıldığı ve GH'dan faydalanmadığını, bu durumun 2000 öncesi ve sonrası emekli aylıkları arasında bariz bir farklılaşma yarattığı belirtilmektedir. Bu itibarla, 08/03/2012 tarihli ve 28227 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6283 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel

Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 39 uncu maddede; son tahsis talep tarihi veya ölüm tarihi 2000 yılı Ocak ayı başından önce olup, 506 sayılı Kanunun mülga hükümleri uyarınca gösterge sistemine göre bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları ile bu tarihten önce malûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken bu tarihten sonra ölen sigortalıların ölüm aylıklarının söz konusu maddede yer alan hükümlere göre yeniden hesaplandığı, bu maddeye göre hesaplanan aylık tutarının, sigortalı veya hak sahiplerine 2013 yılı Ocak ayı ödeme döneminde ödenmekte olan aylık tutarının altında kalması halinde, mevcut aylıkların ödenmesine devam edileceği ve hesaplanan aylıklar için geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmayacağı, söz konusu düzenlemeyle 2000 yılı öncesi emeklilerin de refahtan pay almasının sağlanması amaçlandığı ifade edilmektedir.

38. Bu nedenle, kamuoyunda emekli aylıklarının intibakı olarak değerlendirilen 5510 sayılı Kanunun geçici 39 uncu maddesinde, 2000 yılı Ocak ayından önce gösterge sistemine göre bağlanan yaşlılık, malullük ve ölüm aylıklarının yeniden hesaplanmasına ilişkin düzenleme yapıldığından ve 2000 yılından sonra emekli olanlara ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığından, şikâyetçilerin yakındıkları hususlara istinaden yapılacak işlem bulunmadığı, bildirilmektedir.

39. Diğer taraftan konu kapsamında tetkik edilen Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin, E:2010/13093 K:2011/192, E:2010/17270 K:2011/193 ve E:2010/17022 K:2011/165 sayılı kararlarında, *“Dava, farklı yaşlılık aylığı alınmasına neden olan mevzuatın, eşitlik ilkesine aykırılık nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvuru yoluyla iptali sağlanarak, iptal sonrasında tahsis tarihinden itibaren geçen süre için gelişme oranlarının yaşlılık aylığına yansıtılması ve fark emekli aylıklarının ödenmesine karar verilmesi istemine ilişkindir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere ve özellikle; bir davanın dinlenebilmesi (esasa girilebilmesi) için gerekli şartlar arasında, davacının o davayı açmakta hukuki yararının bulunması, başka bir deyişle hukuki korunma ihtiyacının varlığının gerekli olmasına; salt ekonomik gerekçeler ileri sürülerek, yasal düzenlemelerin iptali ve buradan çıkacak sonuca göre aylıkların yükseltilmesi istemiyle açılan davada, yargı önünde dava yoluyla korunması gereken bir hukuki yararın bulunmadığı, farklı dönemlerde aylığa hak kazananlar arasındaki farklılıkların, yasa koyucu tarafından oluşturulacak düzenlemelerle giderilmesinin mümkün olduğuna ilişkin mahkeme yaklaşımında usul ve yasaya aykırılık bulunmamaktadır.”* şeklinde hüküm kurulduğu görülmektedir.

40. Dolayısıyla, Sosyal Güvenlik Kurumunca şikâyet konusuna ilişkin olarak yürütülen işlemlerin mevcut yasal düzenlemeler doğrultusunda olduğu kabul edilmektedir.

B. Hakkaniyete Uygunluk Denetimi Yönünden

1. 01/01/2005 Tarihinde Durdurulan Yaşlılık Aylığının, 17/10/2007 Tarihinde Yeniden ve Aynen Bağlanması

41. İlgili idare tarafından uygulanan işlemin hakkaniyete aykırı unsurlar içermediği kanaatine varılmıştır.

2. İntibak Yasasından Faydalanamaması

42. Bu maddede belirtilen şikâyet konusu kapsamında 04.2013/138 numaralı şikâyet başvurusu ile düzenlenmiştir. Gerekçelere anılan kararda yer verilmiş olup, ilgili idareye, yaşlılık aylıkları arasında var olan farklılıkların, yasa koyucu tarafından yapılacak düzenlemelerle giderilmesi gerektiği kanaatiyle, yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları ve sağlanan yardımlardaki farklılıkların, sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengelerinin de gözetilerek, özellikle 2000 yılı sonrası dönemde gerçekleşen büyüme hızlarının yaşlılık aylıklarına yansımalarının şikâyetçilerin belirttiği şekliyle aynı konumda bulunanlar arasında bir eşitsizliğe yol açıp açmadığının değerlendirilmesi ve gerekli çalışmaların yürütülmesi hususunda tavsiyede bulunulmuştur.

C. İyi Yönetim İlkelerine Uygunluk Yönünden

43. Şikâyet dosyası kapsamında ilgili idare ile yapılan gerek yazılı gerekse telefon ile yapılan görüşmelerde nezaketle hareket edildiği memnuniyetle karşılanmıştır.

VII-HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

I-Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

44. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu ret kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresinin hak düşürücü ve zaman aşımı değerlendirilerek dava açabilecektir.

II-İlgili İdarenin İşlemine Karşı Yargı Yolu

45. 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı dava açma süresinden arta kalan süre içinde adli yargı yolu (Ankara Mahkemeleri) açıktır.

KARAR

Açıklanan gerekçelerle ve dosya kapsamına göre şikâyetin kabulüne,

1) 01/01/2005 tarihinde durdurulan yaşlılık aylığının, 17/10/2007 tarihinde iyileştirme yapılarak yeniden emekli maaşının bağlanma talebinin **REDDİNE**,

2) İntibak yasasından yararlandırılmaması hususu ile ilgili olarak, yaşlılık aylıkları arasında var olan farklılıkların yasa koyucu tarafından yapılacak düzenlemelerle giderilmesi gerektiği kanaati ile, yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları ve sağlanan yardımlardaki farklılıkların, aynı konumda bulunanlar arasında bir eşitsizliğe yol açmaması için gerekli yasal ve mevzuat çalışmalarının yapılması (aktüeryal dengeler ile büyüme hızları göz önünde bulundurularak) hususunda **TAVSİYEDE BULUNULMASINA**,

- 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, merciince (Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı) bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

- Bu kararın şikayetçiye ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M. Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi